GAZETA KRAKOWSKA

Nro 19.

Z KRAKOWA DNIA 7. MARCA 1813 Roku W NIEDZIELĘ.

Z Paryża d. 13 Lutego.

Przybyli do stolicy tuteyszey Xże Neufszatelski, Xże Tarentu (Marszałek Macdonald) i Marszałek Gouvion St. Gyr.

D. 11 odwiedził N. Cesarz Xcia Neufszatelskiego, gdzie towarzyszył mu Wielki Marszałek pałacu (Duroc). Stamtąd poiechał N. Cesarz przez Bouleward do zbroiowni, skąd powrocił do swego pałacu.

D. 8 odwiedziła N. Cesarzowa (iak Monitor wyraża) pierwszy raz dom sierocy corek legii honorowey członkow, i raczyła się troskliwie wypytywać o wszystko, co się tycze utrzymywania i wychowania uczennic i z niemi rozmawiać.

Do Morlaix przybyły dwa Angielskie statki pod banderą pokoiową z 77 podrożnemi.

Ofiarowany od Paryża pułk strzelcow konnych był do d. 8 b. m. iuż urządzony i w konie opatrzony.

Liczba ofiarowanych jeźdcow pomnaża się codziennie, do czego przyłożyły się naywięcey miasta Hollandyi. Większa część tych jeźdcow wraz z końmi iest iuż odstawiona.

Strazburska gazeta ogłosiła w tym względzie następuiący okolnik Prefekta departamentu niższego Renu do Prezydentow:

"Mci Panowie! Gdy ofiary od gminow i powiatow departamentu są iuż dostawione, spieszę się zatem donieść o nich departamentowi, które składaią się z 400 ubranych, uzbroionych i w konie opatrzonych jeźdcow, ażeby widział, iż w tych ofiarach odpowiada wszystko iego godności i przywiązaniu. Dla wystawienia tych 400 jeźdcow i opatrzenia ich w konie nie potrzeba nawet było dni 14; każdy bowiem chciał bydź pierwszym i zdawało mu się, iż w ten czas dopiero dopełnił swego obowiązku, gdy więcey uczynił niżeli od niego żądać można było. Nie będę zatem nikogo wymieniał, ani dziękował; bo cożbym departamentowi nowego powiedział, gdybym nawet o gorliwości iego urzędnikow i o szlachetnych uczuciach iego mieszkańcow mowił? Wszelako muszę wspomnieć o iednym powiacie, którego cała ofiara składa się z iednego konia; iest to powiat Dahn. Nie posiadał on ani iednego konia, któryby wartał bydź ofiarowanym; mieszkań-

cy iego nayubożsi w całym departamencie, ale niempiey Alzaczykowie, kupili na kredyt takowego konia i ten nie gorzey wydaie się w szeregu, iak konie naybogatszych powiatow Landau i Truchtersheim. Nie chciałem nikogo wymieniać; wymieniłem wszelako; niechciałem nikomu dziękować; dziękuię iednak Cesarzowi, iż postawił mnie na czele departamentu, w którym tylko zaszczyt mnie spotyka i na podziękowania zasługuie. Przyymiycie, Mci Panowie, zapewnienie o zupełnym moim szacunku.

(Pod.) *Lezay-Marnesia.*

P. Baruel, przełożony chemicznego laboratorium w szkole medyczney i znakomity chemik, doprowadził sztukę robienia cukru z burakow do takiego stopnia doskonałości i szybkości, iak nikt przed nim. Wyciąga on cukier wynalezionym przez siebie sposobem, czego przed wyznaczonemi od instytutu kommissarzami i wielu nauczycielami medyczney szkoły dał dowody. W przeciągu 6 godzin wyciąga z surowych, tak iak z ziemi wyszły, burakow cukier w kolorze szarey cieczy. Zdaie się, iż wyciąga z burakow w rowney wadze z trzciną połowę tyle cukru, iak z trzciny.

— *D.* 15. —

Monitor dzisieyszy donosi o otworzeniu posiedzeń ciała prawodawczego iak następuie:

Dziś w niedzielę d. 14 Lutego wyiechał Nayiaśnieyszy Cesarz o godzinie 1 po południu z pałacu Tuilleries w uroczystym orszaku, dla udania się do pałacu ciała prawodawczego. Wystrzały z dział ogłosiły wyiazd N. Cesarza i przybycie do pałacu ciała prawodawczego. Orszak szedł przez ogrod Tuilleries, przez plac i most połączenia; J. C. K. Mość wysiadł u wschodow pałacu. Prezydent ciała prawodawczego i 25 deputowanych przyięli Monarchę u wschodow i zaprowadzili go do przeznaczonego dla niego pokoiu. Deputacye od senatu i rady stanu usiadły pierwsza na stołkach na przeciwko tronu, druga w pierwszey ławce. N. Cesarzowa w towarzystwie N. Królowey Hortensyi, otoczona swoim dworem, znaydowała się w trybunie na przeciwko tronu Cesarza. Ciało dyplomatyczne zaięło trybunę po prawey stronie. Wypoczawszy Cesarz w swem pokoiu, udał się do sali ciała prawodawczego, poprzedzony od swego orszaku. Przy wniyściu Cesarza powstali deputowani. J. C. K. Mość wszedł na tron. Xzęta Wielcy Dygnitarze, Ministrowie, Wielcy Urzędnicy państwa i korony, członki wielkiego orła legii honorowey i reszta orszaku Cesarskiego zaięli zwyczayne swoie mieysca około tronu. Gdy Cezarz usiadł na tronie zbliżył się W. Mistrz do J. C. K. Mci dla odebrania rozkazow do otworzenia posiedzenia. Xże Wice Wielki Elektor uwiadomiony od W. Mistra obrzędow, prosił N. Cesarza o pozwolenie, aby mogł przed nim stawić nowo obrane członki ciała prawodawczego dla wykonania przysięgi. Jeden z kwestorow przywoływał każdego i przysięgę wykonali. Po ukończoney przysiędze miał Cesarz następuiącą mowę:

„Mci Panowie deputowani od departamentow do ciała prawodawczego!

Wznowiona w północney Europie woyna dogodziła planom Anglikow na półwyspiu (w Hiszpanii). Zrobili wielkie wysilenia; ale wszystkie ich nadzieie zni-

szczone zostały. Woysku ich nie powiodło się pod zamkiem Burgos, i poniosłszy znaczną klęskę, musiało Hiszpanii opuścić.

"Ja wszedłem do Rossyi. Francuzkie woyska ustawicznie były zwycięzkiemi na polach Ostrowna, Połocka, Mohilowa, nad Moskwą, pod Małym Jarosławkiem. Nigdzie woyska Rossyyskie nie zdołały się naszem orłom oprzec, i Moskwa dostała się w moc naszą.

"Gdy zapory Rossyi przełamane zostały i uznała niemoc swoiego oręża, kupy Tatarow obrociły mordercze swoie ręce przeciw naypięknieyszem prowincyom tego obszernego państwa, na których obronę były powołane. W kilku tygodniach niezważaiąc na łzy i rozpacz nieszczęśliwych Moskalow, obrociły przeszło 4000 naypięknieyszych wsi i przeszło 50 naypięknieyszych miast w pyrzynę, i tak zasyciły dawną swoią nienawiść pod pozorem wstrzymania naszego marszu, zostawuiąc nam na około pustynie. Przezwyciężyliśmy iednak wszystkie te przeszkody! Nawet pożar Moskwy, który w 4 dniach zniszczył owoce pracy i oszczędności czterech pokoleń, nie odmienił bynaymniey szczęśliwego stanu moich okoliczności. Ale nadzwyczay tęga i wczesna zima ściągnęła na moie woysko ogrom nieszczęść. Za kilka nocy widziałem wszystko zmienione. Poniosłem wielką stratę. Serce byłoby mi pękło, gdybym w takich okolicznościach był mógł przypuścić inne uczucia, nad myśl o interessie, chwale i przyszłości moich ludow.

"Na widok nieszczęść, które się na nas zwaliły, cieszyła się bardzo Anglia, a nadzieie iey były bez granic. W nagrodę zdrady ofiarowała naypięknieysze nasze prowincye. Za podstawę do pokoiu podawała podział tego pięknego państwa, co oznaczało zapowiedzenie wieczney woyny.

"Energiia moich ludow w ważnych tych okolicznościach, przywiązanie ich do całości państwa, miłość, którą mi o, kazały, zniszczyły wszystkie te uroienia i zwrociły naszych nieprzyiacioł do słuszniey szego wyobrażenia o rzeczach.

"Przez nieszczęścia, które tęgość zimy zrządziła, okazała się dopiero wielkość i moc tego na usiłowaniach i miłości 50 milliionow poddanych i gruntowych źrodłach naypięknieyszych w świecie kraiow założonego państwa.

"Z nayżywszą radością widzieliśmy, iak nasze ludy krolestwa Włoskiego, byłey Hollandyi i przyłączonych departamentow ubiegały się w usiłowaniach z dawnemi Francuzami i czuły, iż nie ma dla nich inney nadziei, inney przyszłości, innego szczęścia iak w ugruntowaniu i tryumfie wielkiego państwa.

"Angielscy ajenci rozszerzali w wszystkich sąsiedzkich kraiach ducha buntu przeciw Monarchom. Angliia pragnęłaby widzieć cały ląd pogrążony w woynie domowey i okropney anarchii; ale Opatrzność chciała, iż Angliia padła pierwsza ofiarą anarchii i woyny domowey.

"Podpisałem bezpośrednio z Papieżem konkordat, który zakończył wszystkie niezgody, które nieszczęściem wśliznęły się do spraw kościelnych. Dynastya Francuzka panuie i będzie w Hiszpanii panować. Jestem kontent z postępowania

wszystkich moich sprzymierzyńcow. Nie opuszczę żadnego z nich; utrzymam całość ich kraiow. Rossyanie powrocą pod obrzydłą swoią strefę.

"Pragnę pokoiu; iest światu potrzebny. Po cztery razy proponowałem go uroczyście od zerwania Amienskiego traktatu. Nie zawrę innego pokoiu, iak tylko żeby był chwalebny, zgadzał się z interessem i wielkością moiego państwa. Polityka moia nie iest zasłoną pokryta; oznaymiłem ofiary, ktore mogłbym uczynic.

"Poki tylko woyna morska trwać będzie, muszą moie ludy bydź gotowemi na wszelkiego rodzaiu ofiary; bo przez zły pokoy utracilibyśmy wszystko aż do nadziei, a dobro naszych wnukow byłoby na sztych wystawione.

"Ameryka wzieła się do oręża, dla utrzymania niepodległości swey bandery; życzenia świata towarzyszą iey w chwalebney tey walce. Jeżeli ią zakonczy przymuszeniem nieprzyiaciela lądu do uznania zasady, że bandera zasłania ładunek i lud, i że neutralne porty nie podlegaią blokadzie na papierze, iak było zawarowane traktatem Utrechtskim, tedy Ameryka zasłuży się względem ludow. Potomność powie, że stary świat utracił swoie prawa, a nowy ie odzyskał.

"Moy Minister spraw wewnętrznych uwiadomi was w wystawieniu teraźnieyszego położenia państwa tak o pomyślnym stanie rolnictwa, rękodzieł i wewnętrznego naszego handlu, iako też o powiększaniu się ludności. W żadnym wieku rolnictwo i rękodzieła nie znaydowały się na wyższym doskonałości stopniu.

"Potrzebuię wielkich źrodeł, dla zastąpienia wszystkich wydatkow, iakich okoliczności wymagaią; lecz za pomocą rozmaitych środkow, ktore wam moy Minister przychodow proponować będzie, nie będę potrzebował nakładać nowych ciężarow na moie ludy.„

Po tey mowie zakończyło się posiedzenie i J. C. K. Mość oddalił się przy radosnych okrzykach. Powrocił tą samą drogą do pałacu Tuilleries, ktorą przyiechał, przy wystrzałach z dział przy wyieździe i za przybyciem.

N. Cesarzowa odwidziła powtornie d. 11 b. m. salę obrazow, gdzie dyrektor stawił przed nią celnieyszych malarzow. Bawiła tam przeszło dwie godziny. Sala ta zostanie d. 15 Lutego zamkniętą.

Ministerium woyny ogłosiło następuiący

List Jenerała Hrabiego Reille, uowodcy woyska przeciw Portugalii działaiącego, do Ministra woyny. Z Waladolidy d. 17 Stycznia 1813.

JW. Panie! Jenerał Mermet, dowodzący jazdą przysłał mi rapport Jenerała Boyer, ktory nieomieszkuię JW. Panu udzielić.

D. 15 o godzinie 6 w wieczor 200 dragonow od 25go pułku, ktorzy dla korrespondencyi zaszli byli aż do Ceinos, powrocili do Majorga. Dowodzacy niemi Szef szwadronu Mathis, dowiedziawszy się, iż 400 konnicy z kupy Marquineza weszło o godzinie 5 w wieczor do Valderas, dozwolił cokolwiek swoim koniom wytchnąć, i ruszył potem z Szefem batalionu Deleau z 300 piechoty od 47go pułku przeciw tey wsi, gdzie o godzinie 5 z rana przybył. Cała kupa została tam o-

toczona; wszyscy, którzy uciekać chcieli, potopili się w Cea, a którzy się bronili, polegli pod naszem orężem. Jency prowadzeni są do głowney kwatery, wraz z 150 końmi zdatnemi albo dla dragonii, albo dla lekkiey jazdy. Rozprawa ta czyni Szefowi szwadronu Mathis, który kierował nią z nayiększą przezornością, Szefowi bataliionu Deleau od 47go pułku, i żołnierzom pod dowodztwem obu tych officerom będącym, wiele sławy.

Mam honor bydź, &c.

(Pod.) *Reille.*

Z Wiednia d. 27 *Lutego.*

Gazeta dworska pod d. 18 Lutego umieściła następuiący artykuł:

Dowodzący Jenerał C. K. posiłkowym korpusem i Ambassador przy Cesarsko-Francuzkim dworze, Feldmarszałek Xże Schwarzenberg, przybył tu d. 14 b. m. na krotki czas. Tymczasowo oddał dowodztwo nad posiłkowym korpusem Feldmarszałkowi, porucznikowi Baronowi Frimont, iako naystarszemu w tym korpusie Jenerałowi. Powyższy Feldmarszałek zostawił d. 9 b. m. korpus w Nowym mieście Korczynie. Stanowi on prawe skrzydło wielkiego woyska, do którego przytyka piąty korpus pod rozkazami Xcia Poniatowskiego, stoiący w okolicach Piotrkowa i siodmy korpus pod dowodztwem Jenerała Regnier, stoiący w okolicach Kalisza; korpusy te utrzymuią związek z głownem woyskiem pod rozkazami Wicekróla Włoskiego, którego główna kwatera ciągle iest w Poznaniu.

C. K. Akademiia połączonych kunsztow obchodziła d. 12 b. m. urodziny Nayiaśnieyszego Cesarza publicznem rozdawaniem nagrod, pod prezydencyą swoiego kuratora, Ministra stanu, konferencyynego i spraw zewnętrznych, Hrabiego Metternicha. Cesarzowiczowie Ichmość Arcy Xiążęta Karol, Antoni, Jan, Rainer i Ludwik, tudzież Xże Jmć Sasko-Cieszyński zaszczycili to posiedzenie obecnością swoią, na którem znaydowało się także liczne zgromadzenie wyższego stanu osob i uczonych.

Prezes tey akademii, P. Sonenfels, zagaił posiedzenie stosowną przemową. Sekretarz P. Ellmaurer czytał potem imiona obranych na powszechnem akademii posiedzeniu d. 8 b. m. honorowych i czynnych członkow.

Honorowe członki zagraniczne: Królewicz Chrystyan Duński, który iako gorliwy opiekun kunsztow, raczył akademii na obranie siebie zezwolić. Kraiowe: Xże Paar, Hrabia Chotek, Hrabia Kohary, Xże Lobkowicz, Hrabia Ferdynand Palfy, Hrabia Sternberg, P. Rainer w Harbach, P. Remy, P. Albiny, Kawaler Fran. Hauer. Czynne członki kraiowe: P. Kraft, malarz; P. Lampi (syn) malarz. Zagraniczne: P. Langer, dyrektor akademii kunsztow w Monachium; P. Jsabey, Cesarski malarz w Paryżu; P. Müller (syn) sztycharz obrazow w Stuttgardzie.

(Tu rozdawał kurator nagrody uczniom akademii za rysunki, malowidła i t. d.)

Potem doniosł sekretarz, iż Baron Carnea Stefaneo pomnożył na nowo swoie uszanowanie i gorliwość o kunszta oyczyste, daiąc akademii 500 Złr. na nagrodę dla tego ucznia, który naypięknieyszy zrobi obraz farbami oleynemi. Dodał on, iż o tę nagrodę ubiegać się tylko mogą obecni uczniowie C. K. akademii kunsztow. Akademiia zaś postanowiła, iż obraz ten

ma wystawiać Marka Aureliusza na śmiertelnem łożu, w tey chwili, kiedy się żegna z synem i przyiaciołmi. Czas odebrania nagrody iest dzień urodzin N. Cesarza 12 Lutego 1814. Obraz zyskuiący nagrodę zostanie własnością artysty. Daiący nagrodę pragnie tylko mieć tuszowaną kopiią z podpisem artysty i zaświadczeniem akademii.

Posiedzenie zakończone zostało zapowiedzeniem, iż w pierwszym tygodniu po wielkiey nocy roku bieżącego dzieła kunsztu wystawione zostaną na widok publiczny.

Z Londynu d. 3 Lutego.

Dziś zebrał się na nowo parlament, który, iak wiadomo, odroczony był d. 23 Grudnia do 2 Lutego. Cztery ważne przedmioty: sprawa Irlandzkich katolikow, wschodnio-indyyska kompaniia, woyna z północną Ameryką i pokoy z Francyą będą celem obrad iego na teraźnieyszych posiedzeniach. Jakoż na pierwszem posiedzeniu była iuż o nich mowa.

W wyższey izbie tak biskupi Chichestru, Carlislu i Salisbury, iako też Hrabiowie Nelson i Sidmouth podali w imieniu duchownych zgromadzeń i świeckich władz przełożenia przeciw roszczonem prawom przez Irlandzkich katolikow. Przeciw brzmieniu tych przełożeń powstali żywo tak biskup Norwichu, iako też Xże Norfolkski i Lord Holland. Pierwszy oświadczył, iż pytanie względem oswobodzenia Irlandczykow z dotychczasowey niewoli iest więcey polityczne, niżeli religiyne, a zatem nie przystoi duchowieństwu czynić przeciw niemu przełożeń, z właszcza, iż należy pamiętać na ducha czasu i na odmiany, iakie w kościele Angielskim od zaprowadzenia uciążliwych ustaw przeciw Irlandczykom zaszły.'

W izbie niższey wniesiono, aby rzecz o Irlandzkich katolikach d. 11 Lutego wprowadzoną była.

Przeciw wyłącznemu handlowi wschodnio-indyyskiey kompanii podało znowu wiele handlowych i rzemieślniczych miast prożby, żądaiąc zniesienia tego wyłącznego przywileiu i dozwolenia wszystkim kupcom wolnego handlu do wschodniey Indyi. Xże Norfolkski zapytał się z tego powodu ministrow kiedy rzecz tę do parlamentu wprowadzą, na co Lord Liwerpool odpowiedział, iż nie może ieszcze oznaczyć czasu, ponieważ ministrowie oczekuią ieszcze na przełożenie wschodnio-indyyskiey kompanii.

Lord Castlereagh udzielił niższey izbie oświadczenie Xcia Rejenta względem północney Ameryki, w odpowiedzi na poselstwo Prezydenta Ziednoczonych Stanow do kongressu pod d. 4 Listopada r. z. i dawnieyszą korrespondescyą ministeryalną między obiema rządami.

Gdy P. Whitbread zapytał się, czyli wszystkie papiery parlamentowi przyniesiono, odpowiedział Minister Castlereagh, iż te tylko przyniesiono, które sądzono za potrzebne do wyiaśnienia całey rzeczy; ale ieżeli parlament będzie żądał, ministrowie gotowemi są udzielić mu i resztę papierow. Miał on, mowił daley zamysł podać oraz parlamentowi proiekt do adressu do Xcia Rejenta z powodu tak słusznie przedsięwziętey woyny, ale sądzi bydź rzeczą potrzebną, aby parlament rozpatrzył się pierwey w wszystkich papierach, w czem zasięgnie rozkazow Xcia Rejenta, i w przyszłym tygodniu spodziewa się zaspokoić życzenie izby. U-

godzono się potem, iż wspomniony adress wzięty zostanie d. 18 pod rozwagę.

Nakoniec zapowiedział P. Whitbread, iż d. 4 Marca myśli podać pod rozwagę izby pytanie względem pokoiu.

Dziennik *Statesman* umieścił następuiący artykuł:

"Nadeszłe do Londynu Francuzkie gazety zawieraią w sobie bardzo ważne rzeczy; gdyby nawet połowa tylko tego, co mowią, było prawdą, tedy muszą ministrowie okazać niezwłocznie swoie talenta albo względzie układow o pokoy, albo względzie woyny. Jeżeli się czuią bydź zdatnemi do kierowania interessami wielkiego narodu w krytycznem położeniu, w iakim się teraz znayduie, niechayże to, Przebóg, okażą czynami, a nie w szpetnym i pogardy godnym wielkomowstwie płatnych przez nich dziennikarzow. Jakoż pisma, które woynę zniszczenia głoszą, zdaią się bydź tem zawziętszemi i uporczywszemi przeciw pokoiowi, im większa iest w kraiu nędza z powodu kosztow i spustoszeń woyny. Ci Ichmoście boią się zwrotu pokoiu; bo powołanie ich czyni ich nieiako obrońcami powodow do woyny, a zatem pomocnikami werbunkowych officerow, ponieważ przez zniszczenie handlu pozbawieni pracy i zarobku rzemieślnicy, będą się musieli do woyska zaciągnąć. Z pociechą dowiaduiemy się iednak, że P. Withbread uczyni d. 4go Marca wniosek za pokoiem. Patryota ten, iako też nie wielka liczba podobnych iemu mężow, na których lud ma zwrocone oczy, powinni się przygotować na naganę wspomnionych wyżey płatnych pismakow; nie zaniedbaią oni odświeżyć dawnych swoich powodow, to iest: "że iescze nie iest czas dogodny." Gotowi nawet powiedzieć, iż podobne wnioski zdatnemi tylko są do ożywienia odwagi w nieprzyiacielu. Niewątpiemy wszelako, aby P. Whitbread nie był w teraźnieyszych okolicznościach potężniey niżeli kiedy wspierany. Droga do rozumnych układow iest teraz otworzona; ale nie długo bedzie; byłoby zatem nierozsądkiem nie uczynić w sprawie pokoiu choć iednego kroku, &c."

— *D.* 8. —

D. 4. b. m. Xżę Rejent dał dla Królowey Jmć świetną ucztę, na którą ziechała z Bukinghamhouse do Carltenhouse z Królewnami Elżbietą i Maryą.

Ostatnie doniesienia z Kadyxu nie są w pewnym względzie pocieszaiące; podług nich nie możemy sobie po podroży Lorda Wellingtona do Kadyxu wielkiey pomocy z strony Hiszpanow obiecywać. Lord ten przybył d. 22 Stycznia do Abrantes, a d. 24 odiechał zapewne do głowney swoiey kwatery w Freneida. W 4tym korpusie Hiszpańskim, którym dowodził naypierwey Mahy, potem Ballasteros, tak wielkie zachodziło nieukontentowanie, iż uznano za potrzebne poczynić ważne odmiany względem officerow.

Z Laybachu d. 14 *Lutego.*

Rządowa gazeta dzisieysza Illiryyskich prowincyy wyraża:

Hrabia Chabrol, jeneralny intendent, ofiarował N. Cesarzowi i Królowi Napoleonowi 20 koni z rysztunkiem, miasto Laybach 6 zbroynych jeźdcow, a Pan Ruen de Malet, intendent Kraiu 1000 fr. Prezydent miasta Laybach 500 fr. dyrekcya podatkow w Laybach 2 konie z rysztunkiem, po tyleż dyrekcye podatkow

w Zara i w Tryeście; dyrekcye dobr narodowych w Laybach, w Zara i w Tryeście; konserwatorowie lasow w Laybach i Fiumie po iednym koniu; dyrekcya mostow i drog i dyrekcya lotteryi w Laybach po dwa konie; miasto Tryest 25 koni.

Z Neapola d. 31 *Stycznia.*

Wyprawiony z Werony goniec przywiozł do stolicy wiadomość o bliskim powrocie Króla. Królowa udała się zatem z dziećmi do Kaserta dla przyięcia małżonka, który tam dnia wczorayszego w wieczor o godzinie 10 nadiechał.

Nakazane od Króla powołanie 8000 w odwodzie będących popisowych i onych wyćwiczenie, idzie w porządku i szybko.

Brzegi nasze mało są od niejakiego czasu od nieprzyiaciela napastowane i żegluga niedoznaie żadney przeszkody.

Teraźnieysza zima była w stosunku do mieyscowego położenia rownie tęga w Neapolu, iak w reszcie Europy; d. 23 b. m. po kilkodniowym północnym wietrze upadło w Neapolu tak wiele śniega iak dawno niepamiętaią, i który pociągnął za sobą podług zwyczaiu wiele chorob.

St. Domingo.

Dokończenie opisu tey wyspy.

Wszystko, co słyszemy o rewolucyi na tey wyspie, przeraża strachem. Biali ludzie zostali razem bez litości wymordowanemi; mała tylko bardzo uratowała się liczba. Byli oni na iedno mieysce zgromadzeni i nielitościwie mordowani. Ci, którzy się w domach ukryli byli wyszukanemi, a uciekaiący z pałkami gonieni i zaraz ubici. Nie ma na całey wyspie kawałka ziemi, żeby nie był krwią rewolucyyney ofiary zbroczony. Część nawet miasta Kapu leży do tego czasu w gruzach. Angielski dom kupiecki d'Orge, d'Arcey i kompanii znaczną tylko częścią wielkiego swoiego maiątku potrafił się okupić; ale poźniey przyszedł znowu do dawnego maiątku i mieszka w domu, który dawniey do Pani Chrystof należał. Namiętności Murzynow nieznaią granic, a zepsucie obyczaiow doszło do naywyższego stopnia. Ponieważ wszyscy mężczyżni są żołnierzami, przeto nie ma pomiędzy niemi prawie małżeństwa. Idą iak zwierzeta za swoią chucią; wszystkie ich zabawy, a zwłaszcza tańce i spiewy są bardzo rozwiozłe. Stosownie do zaprowadzoney przez Chrystofa konstytucyi religiia katolicka ma bydź panuiącą; ale większa częśc Murzynow nie maią żadney wiary. Bywaią pod czas uroczystości na kazaniach, ale słowa z nich nie rozumieią. Nabożeństwo ich kończy się na tem, iż padaią w kościele na kolana, kładą się twarzą na ziemię i tak nieporuszenie leżą. Takimże sposobem kładą się krewni zmarłego na iego grobie i przez cały dzień się modlą. Jeżeli umrze Murzyn, każą krewni za niego mszą odprawić, aby nie powstał i ich nie straszył.

Rząd pomimo konstytucyi iest zupełnie samowładny i okrutny. Publiczna maiętność bardzo się od rewolucyi zmnieyszyła. Na tey wyspie, która iest bardzo piękna i z natury urodzayna, panuie nayokropnieysza nędza. Skazani na śmierć bywaią za nogi powieszeni i tak długo się męcząc umieraią. Niestałość i zepsucie panuią w całym kraiu Chrystofa. A tak nie potrafił się oprzeć Petionowi, o którym na całey wyspie z naywiększem uszanowaniem mowią, dodaiąc, iż nikomu łzy nie wycisnął, i musiał iego sile uledz.

DODATEK
DO Nro 19
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 7 MARCA 1813 Roku W NIEDZIELĘ

Dzień onegdayszy iako dzień Imienin Nayiaśnieyszego Pana, obchodzony tu był z okazałością i uczuciem, iakim są przeięci wszyscy Polacy dla naylepszego z krolow; spieszą oni w każdym zdarzeniu dla okazania onemuż swego uwielbienia, wdzięczności i uszanowania.

Uroczystość tę od rana ogłosiły dzwony po wszystkich Kościołach; gromadził się zewsząd lud do Swiątyn Pańskich dla błagania Naywyższey Istności o przedłużenie dni dla całego Narodu tak drogich. O wpół do iedenastey przed południem JJWW. Senatorowie, Ministrowie, Rada Konfederacyi, Członki Rządu Litewskiego i inne Władze Kraiowe, oraz liczne obywatelstwo zgromadzili się do JW. Potockiego Prezesa Rady Ministrow, dokąd także przybył JW. Baron Bignon, Poseł Nadzwyczayny i Minister Pełnomocny Nayiaś. Cesarza Francuzow i Króla Włoskiego, wraz z osobami do Ambassady należącemi, niemniey JW. Baron de Baum, Konsyliarz Nadworny i Kommissarz N. Cesarza Austryackiego. O iedenastey wszyscy zgromadzeni udali się do Kościoła Archipresbiteryalnego Panny Maryi. JW. Prefekt w assystencyi WW. Podprefekta, Prezydenta Municypalnego i Municypalności przyiął przybywaiących u drzwi Kościelnych i wpośrod szeregow rozstawionego po Kościele woyska doprowadził do przeznaczonych mieysc. Znaydował się iuż tamże JO. Xże Jmć Poniatowski, Naczelny Wodz 5go korpusu Wielkiego Woyska, otoczony swym głównym Sztabem, Jenerałami i Officerami. W bliskości wielkiego Ołtarza stał Tron wspaniale przybrany i ozdobiony Portretem N. Pana.

Mszą Swiętą celebrował Pontyfikalnie JW. JX. Gołaszewski, Senator Biskup Wigierski, Zastępuiąc JW. JX. Senatora Biskupa Krakowskiego, który dla słabości zdrowia przytomnym bydź nie mogł.

W czasie mszy spiewana była przez Artystow stosowna do teraznieyszych okoliczności Pieśń do Boga — *Do ciebie Panie — &c.* w końcu JW. Biskup celebruiący zaintonował *Te Deum Laudamus.*

Po nabożeństwie JW. Prezes Rady Ministrow, wraz z Władzami Rządowemi powrocił do swego mieszkania, a JO. Xże Naczelny Wodz odprawił rewiią woyska przy assystencyi swego sztabu Głownego,

Jenerałow i Officerow.

Tegoż dnia JW. Poseł nadzwyczayny Francuzki dawał wspaniały obiad, w czasie którego pił zdrowie Nayiaś. Pana, a JW. Prezes Rady Miniſtrow Nayiaś. Cesarza Francuzow Króla Włoskiego.

W wieczor Mieszkańcy Krakowa z własney ch.ci oświcili swe domy. Gmach zaś Sukiennice zwany kosztem Rządcwym rzęsiſtym ogniem przepysznie był illuminowany. Gorzała w pośrod niego Cyfra ukochanego Króla, a liczna i dobrana muzyka bawiła przytomnych, między którem znaydowały się osoby Rządowe, JW. Poseł Pełnomocny Francuzki i przeszło 4000 oboiey płci osob, które obchod tey tak przyiemney uroczyſtości w to tak obszerne mieysce zgromadził, a którym chłodniki i rożne napoie w poźną noc obficie roznoszono.

Z Berlina d. 23 *Lutego.*

Przybyli tu: Cesarsko-Francuzki Marszałek Gouvion St. Cyr, Jenerałowie Marchand, Richardot, Philippon, Bertrand, Durancey z Głogowa, Frankfortu i Szczecina. Wyiechali ſtąd: Marszałek Xże Belluny (Wiktor), Jenerałowie Marschall, Berthier, St. Hilier, Rome, Frege, Beaumont, Guyton-Morveau, Grenier, Durancey, Delaye i Chamfeld, tudzież Pułkownicy, Frein Lorge, i t. d.

Z Frankfortu d. 18 *Lutego.*

Uſtawicznie przechodzą przez nasze miaſto woyska Francuzkie do Niemiec. D. 11 przybył tu bataliion 111go pułku, idąc do Erfurtu; d. 13 przybyły bataliiony pułkow 25go, 85go, 134go i 135, które udały się do Hanau, Erfurtu i Kiſtryna, dziś pułki 18ty, 57my i 135ty, tudzież bataliion zwany Maszeruiącym.

Marszałek Xże Iſtryi (Bessieres), Jenerałowie Hrabia Friant, Baron Pernety i Berkheim przybyli tu d. 14.

Od brzegow Menu d. 20 *Lutego.*

Przez Baireit przeiechał w nocy d. 19 b. m. goniec Pruski z Wrocławia do Paryża.

Królewsko-Bawarski Jenerał Wrede przyiechał d. 17 b. m. od woyska do Monachium.

W Bawaryi zebrano iuż z patryotycznych składek dla ranionych woiownikow Bawarskich, wdow i sierot po poległych 2456 złr. 52½ kr.

Gazeta Inspruck a donosi, iż przeszedł tamtędy na północ oddział wyborowych Włoskich żołnierzy. Na końcu b. m. spodziewaią się tamże kolumny od 6 do 7000 ludzi z Włoch przeznaczoney także na północ.

Przez Ratyzbonę przeszła d. 14 b. m. znaczna liczba Bawarskich wozow z ammunicyą do będącego w polu woyska.

Z Hamburga d. 14 *Lutego.*

Dowodzący Jenerał obserwacyynem woyskiem nad Elbą wydał dziś naſtępuiący rozkaz do żołnierzy:

Dowodzący Jenerał bardzo był kontent z dobrey poſtawy i wprawy kohort 7mey i 50tey, które składaią teraz 151wszy pułk. Szefowie tych kohort zasługuią na pochwałę za swoią gorliwość, rownie iak młodzi żołnierze że tak dobrze umieli korzyſtać z ich nauki.

Dowodzący Jenerał rozkazał zdać sobie sprawę o sprawowaniu się i duchu żołnierzy obserwacyynego nad Elbą woyska, które rozciąga się od Wesel aż do Hamburga. Dowiedział się z naywiększem ukontentowaniem, iż zaleca ich nayści-

śleysza karność, iż znaleziono w nich owe wspaniałe zasady, ową podległość, które zdobiły zawsze żołnierza Francuzkiego i utrzymywały niezliczone pamiątki iego chwały.

Zołnierze obserwacyynego woyska! Pozostaią wam inne ieszcze do wypełnienia obowiązki: na waszey waleczności i poświęceniu się polega Cesarz i Francya.

Nieprzyiaciel barbarzyniec, który nigdy nie mógł wytrzymać attaku Francuzow, czego świadkiem są rowniny pod Zurich, Austerlitz, Friedland i nad Moskwą, użytkował z ostrości klimatu i dobrowolnego ustępu, dla odniesienia przemiiaiących korzyści nad woyskiem, przed którem zwykł był uciekać. Wy iesteście pierwszym odwodem tego woyska, a gdy powołanemi iesteście do dzielenia z nim prac, dzielić także z nim będziecie chwałę i dobrodzieystwa Cesarza.

Zołnierze! Obowiązkiem Francuza iest czuwać nad spokoynością w kraiu. Daleką niech będzie od nas myśl, ażeby ta spokoyność przerwaną bydź mogła przez nierozsądne pisma, które złość rozrzuca, podbudzaiąc do buntu i zniewagi rządu. Angliia i Rossya nie rozpuszczaią w innym celu kłamstw, iak tylko dla pogrzebania Niemiec pod gruzami rozwalin. Mogąż ci przyrzekać pokoy i opiekę, którzy nie umieli inaczey walczyć, iak tylko z pochodnią w ręku! Będąż ci szanować cudzą własność, którzy swoiey nie szanowali... ci, którzy woleli raczey spustoszyć własny kray, pogrążyć w nędzy i rozpaczy milliiony osób, niżeli z bronią w ręku bronić własney oyczyzny! Angliia tyle miała bezczelności, iż przyklaskiwała tey wściekłości; bo zniszczenie iakowego państwa iest dla niey tryumfem.

Spokoyni mieszkańcy pozostaną z zaufaniem w domach swoich. Spuścić się mogą na jeniusz Napoleona w ich obronie; złączą się z swoiemi władzami dla pochwycenia i trzymania na wodzy tych, których zaślepienie uwieśdźby mogło do służenia Anglii za ajentow. Znane mi są obroty tych ludzi; staraią oni się osłabić publiczne mniemanie o naszey sile. Niechay ci nikczemnicy wiedzą, iż z tyle zachwalonego woyska Rossyyskiego, piechota iest wytępiona, a jazda i artylerya bez koni. Niechay wiedzą nakoniec, iż to woysko zaraźliwa choroba grassuie, i gdzie się posunie, obawiać się potrzeba okropnych tey choroby spustoszeń!

Kommissye woyskowe będą w każdym departamencie ustanowione, które szybko sądzić będą każdego burzyciela, a ieżeliby która gmina uwieśdź się dała niegodziwem ich namowom, przyciśniona zostanie exekucyą i zakładnicy zostaną wzięci.

Zołnierze! Wasz Jenerał was szacuie i poważa; potrzeba, ażebyście przez wasze postępowanie byli przykładem ludom, na których wspieranie i obronę iesteście powołanemi.

Jenerał dowodzący korpusem obserwacyynym nad Elbą
(Pod.) *Hrabia Lauriston.*

Z Medyolanu d. 16 *Lutego.*

Onegday odśpiewane zostało w wszystkich kościołach tuteyszych z powodu przywroconego pokoiu w kościele *Te Deum.*

Rządowa gazeta nasza donosi ciągle

o ofiarach koni i jeźdców przez miasta, powiaty i poiedyńcze osoby. Senat królestwa Włoskiego ofiarował Cesarzowi 100 koni.

Z Belgradu d. 13 Stycznia.

Rada Serwiyska oznaymiła publiczności, iż stosownie do zawartego w Bukareście pokoiu i podpisaney w Stambule umowy względem poddania się znowu Serwii pod panowanie Porty, siedlisko swoie przenosi do Krapoiewaz niedaleko Topoli, gdyż wkrotce Basza z kilku set Turkami, iak tylko 1500 kies (iedna po 300 talarow) umowionego rocznego haraczu wypłacone zostaną, wniydzie do Belgradu. W powyzszey umowie dozwoliła Porta radzie Serwiyskiey odbywać naywyższą władzę w imieniu narodu; wszyscy przeto mieszkańcy udawać się maią w interessach swoich do tey rady, gdyż Basza w Belgradzie nie będzie się wcale mięszał do spraw rządowych.

Wyszłe z Rumelii i Bulgarii Tureckie woyska, pod dowodztwem Hasir Ali Baszy (syna zmarłego Pasmaa Oglu), przeciw zbuntowanemu Molla Baszy w Widynie, cofnęły się nazad, poniewaś były za słabe przeciw siłom tego buntownika, i oczekuią wiosny.

Z Jass d. 30 Lutego.

Dziś przybyła tu małżonka rządzącego Xcia Kalimachi z Stambułu, a d. 7go sam tu uroczyście wiedzie.

Rossyyskie osądy za Prutem odebrały rozkaz bycia w gotowości do drogi.

W mieście naszem znayduie się dwoch baszow i 500 Turkow ktorzy niedawno z niewoli Rossyyskiey powrocili.

Od 6 tygodni mamy tu zimno do 17 stopni.

Dnia 1 i 2 Marca 1813
Cena zboż rożnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

	1.		2.		3.		4.	
	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr
Korz: Przenicy	14	—	13	—	12	—	11	—
— Zyto	11	15	10	—	9	15	-	—
— Jęczmień	9	15	9	—	8	15	—	—
— Owsa	7	—	6	15	6	—	—	—
— Jagieł	24	—	22	—	—	—	—	—
— Grochu	—	—	—	—	—	—	—	—
— Rzepaku	25	—	23	—	—	—	—	—

DONIESIENIA.

Koczyk nowy, mocny, modny, ze wszystkiem wygodny, iest do sprzedania; życzący go sobie kupić, udac się zechce do Murgrabiego domu 117 przy ulicy Grodzkiey sytuowanego; a przez tegoż okazanym będzie, i o cenie zawiadomienie nastąpi. W Krakowie dnia 4go Marca 1813.

Urząd Wykonawczy przy Trybunale Handlowym Departamentow Krakowskiego i Radomskiego uwiadomia publiczność, iż dnia 9go b. m. i r. o godzinie 9tey z rana odbędzie się w Gmachu Sukiennice zwanym Licytacya mebli, iako to: kanapy, stolikow, krzeseł, komody, zwierciadeł, kufrow, tudzież tegoż samego dnia na Kleparzu na końskim targowisku pary koni; maiący chęć nabycia takowych raczą się w oznaczonym czasie i mieyscu zgromadzic. — W Krakowie dnia 6go Marca 1813 roku.

Jan kanty Fachinetty, Komornik Tryb Han. Dep. Krak. i Radom.

W Krakowie przy nowey Bramie pod L. 280 dnia 9go m. i r. b. o godzinie 9tey z rana odbędzie się sprzedarz publiczna ruchomości, iako to: stołow, stołkow wybiianych z kanapą, firanek kartonowych do dwoch łożek, kufra, bielizny i fajansu. — Zyczących sobie nabycia dopiero wyszczególnionych Effektow podpisany Komornik do attenkowania sprzedarzy wzywa. Dan w Krakowie dnia 5go Marca 1813.

Jozef Kozłowski, komornik T. H. D. K. i R.